

*rative that the war should be brought to an end quickly. Hitler, though, would not listen to the advice of his General Staff and allowed nothing to stand in the way of his ambitions. Therefore, he must be got rid of. It was, though, of no use to assassinate him, as this would only lead to chaos. The intention therefore was to take him prisoner and force him to give orders authorizing a junta of officers to reorganize the Government and start negotiations for peace.*¹

Maar, aldus 'Schemmel', de 'samenzweeiders' wilden eerst weten, tot welke vredesvoorwaarden Frankrijk en Engeland bereid waren.

Een lange discussie ontwikkelde zich, er werd een protocol opgesteld en majoor Stevens ging onmiddellijk de SIS-centrale in Londen opbellen. Een half uur later kreeg hij ten antwoord dat de minister van buitenlandse zaken, Lord Halifax, spoedig van zich zou laten horen.

Drie-en-een-half uur had het gesprek geduurd: het was tijd om uit te blazen. Payne Best zorgde te zijnen huize voor een voortreffelijk diner en hield, aldus Schellenberg, die nog in zijn mémoires dankbaar terugdacht aan de qualiteit van de oesters en van de wijn, 'eine nette kleine Tischrede die mein Freund de Crinis mit echtem Wiener Charme beantwortete.'² Fischer en luitenant Klop zaten mee aan tafel aan. De drie 'samenzweeiders' gingen slapen in de Voorburgse villa van Payne Bests compagnon, van der Willik; Bests vaste chauffeur, de Hagenaar J. F. Lemmens, reed hen er heen.³

De volgende ochtend, 31 oktober, werd het gesprek voortgezet. Lord Halifax had nog niet van zich laten horen: zodra hij dat gedaan had, moesten de 'samenzweeiders' natuurlijk onverwijld bericht ontvangen. Zij kregen dus een Engels radiozend- en ontvangtoestel mee plus een code. Dat alles konden zij ook gebruiken voor het doorgeven van militaire inlichtingen. Het Engelse toestel was, naar spoedig bleek, te zwak en deugde dus niet: via een eigen toestel⁴ gaf de SD daarop van Düsseldorf uit het nodige *Spielmaterial* aan Payne Best en Stevens door⁵, hetwelk dezen, menend belangrijke informatie ontvangen te hebben, graag ontcijferden en aan Londen deden toekomen.

In de eerste dagen van november (de datum staat niet vast) liet Lord Halifax van zich horen. Zijn antwoord (dat wij niet kennen), was, aldus Payne Best, 'carefully worded and rather non-committal', maar het leek de Britse minister van buitenlandse zaken in elk geval de moeite waard, op de gelegde contacten verder in te gaan. Payne Best en Stevens mochten hun Duitse

¹ Payne Best: *The Venlo incident*, p. 12. ² W. Schellenberg: *Memoiren*, p. 84.

³ Getuige J. F. Lemmens, *Eng.*, dl. II c, p. 229. ⁴ Proces-verbaal, 4 febr. 1949, van verhoor van H. H. Knochen op 1, 2 en 3 febr. 1949, a.v., dl. II b, p. 82. ⁵ Getuige W. Müller, a.v., dl. II c, p. 421.